

družine, ne drže, kajti ravno iz kmečkih domov, kjer se lahko mati družini najmanj posveti, prihajajo naši najboljši ljudje.

Dokler traja današnja kriza, je torej edina rešitev družinskega življenja v tem, da delata v poklicih oba, mož in žena in si s skupnimi sredstvi ustvarita lastno ognjišče. Možna bi bila še druga rešitev, ki bi pa najbrže zbudila še večji vihar ogorčenja, če bi jo kdo resno predlagal. Mnogi so namreč mnenja, da bi morala plačevati država svoje uradnike samo po vrednosti njihovega dela, da bi torej ne smelo biti tako velikanske razlike med plačo začetnika in plačo tistega, ki gre v pokoj. Brez dvoma se da to stališče tudi dobro zagovarjati, zlasti še s stališča ohranitve družin. Dokler pa imata n. pr. samski učitelj in profesor s 30 leti, torej v najlepši možni dobi, kvečjemu lahko približno 1500 dinarjev mesečnih dohodkov in še to v najugodnejšem primeru, jima ne smejo drugi vzeti zadnje možnosti za ustanovitev lastnega ognjišča s tem, da priporočajo celibat učitelje ali drugih državnih uradnic.

Mnogi spet zrejo dalje in se vprašujejo, kako dolgo bo delo vseh poročenih žen sploh še potrebno. Treba je poudariti, da je za zdaj še potrebno, kajti za sedaj še ni nikjer nadprodukcije, kakor to mnogi mislijo, ne v duhovnih in ne v svetnih dobrinah. Res je, da stroji v vedno večji množini nadomeščajo delo človeških rok, tako da je na mnogih krajih nakopičenega že preveč blaga. Toda če stvar natančneje premotimo, vidimo, da še ni izdelaka preveč duhovnih dobrin, pa tudi, da so samo nepravilno razdeljeni. V resnici jih je še premalo, še stokrat več bi jih bilo potrebno, da bi se vsi ljudje izobrazili, nasitili, oblekli, obuli, da bi imeli vse one tisočere stvari, katere imajo danes samo nekateri. Kadar bodo vsi ljudje duševno in telesno, z vsem preskrbljeni, takrat bomo šele lahko govorili o resnični, absolutni nadprodukciji. Za sedaj pa tega še ni, zato je naloga odločujočih državnikov vsega sveta, poiskati pota, po katerih bomo prišli polagoma do tega, da bodo vsi deležni vseh notranjih in zunanjih dobrin.

Kadar se bo vse to zgodilo, takrat bo šele delo poročenih žen postalo nepotrebno. Takrat bodo tudi stroji še vse bolj izpopolnjeni, da bo zadostovalo, če bo delal le en del človeštva in še ta v skrajno kratkem delovnem času, pa bodo s tem krite vse tekoče potrebe. Takrat bo res aktualna zahteva, da naj delajo samo moški, ne ženske, ki lahko na drugi strani kot gospodinjice, žene in matere človeštvu neprimerno več koristijo in takrat se bodo poročene žene res morale umakniti iz vseh poklicev. Toda ta umik bodo morali pripravljati dalekosežni gospodarski načrti, ki bodo morali predvsem poskrbeti moškimi dohodki, ki so potrebni za vzdrževanje družine, ki pa bodo morali gledati tudi na to, da se bodo umaknile poročene žene iz vseh poklicev istočasno.

Za vse to pa čas še ni dozorel in nobeden izmed nas ni poklikan rešiti z enim zamahom peresa gospodarskih vprašanj, s katerimi si belijo glave vsi odločujoči državniki. Iz vseh teh razmotiranj pa jasno sledi, kako brezplodna in malenkostna so prizadevanja nekaterih, ki hočejo prehiteti razvoj časa, ki hočejo n. pr. izrinuti poročene žene — uradnice — učiteljice s tem, da hočejo uvesti celibat, dokler ne velja za vse javne in, v kolikor to gre, tudi za svobodne poklice celibat. Dotični stan kot celota bi bil na tem najbolj prizadet in oškodovan, ker bi bili vsi drugi stanovi na boljšem.

Da bi se začel celibat ravno pri učiteljstvu, o tem more biti še manj govora. Predvsem zato, ker bi se brezposelnost med učiteljstvom pri nas še ne smela pojavljati, kajti v naši državi manjka še toliko učiteljska, da bi se lahko vsi zaposlili, ki sedaj čakajo na službe, in še bi jih bilo mnogo premalo, ko bi se našel potreben denar. Drugi

razlog pa je ta, da je ravno na vzgojnem polju poročena žena bolj na mestu kot kjerkoli drugje, kajti dejstvo, da je mati, bo učiteljici brez dvoma samo omogočilo razumevanje otrok, ki so ji izročeni v vzgojo. Zato dvomim, da bi moglo vzgojstvo sploh kdaj pogrešati sodelovanja poročenih učiteljic.

Mislím, da je naloga nas vseh, da ščitimo poročene učiteljice vsaj dotlej, dokler se razmere temeljito ne izpremenijo. Da bi vpeljali celibat učiteljic, splošno in brez izjeme za vse sedanje in bodoče primere, o tem v sedanjih gospodarskih razmerah ne more biti govora. Preostalo bi samo še celibat učiteljic za posebne slučaje, po individualnih prilikah, torej za one učiteljice, ki živijo v izjemno ugodnih razmerah. Dasi sem vedno zagovarjala poklicno svobodo sleherne ženske, bi se mi z ozirom na današnje težke čase zdelo vseeno primerno, da prepustijo take učiteljice svoja mesta drugim, ki hočejo tudi delati in — živeti. Vprašanje pa je, če je teh slučajev sploh toliko, da bi se radi njih splačalo kršiti načela. Morda je odstotek dobro situiranih učiteljic še veliko manjši, nego si predstavljamo, kajti nihče ne ve točno za razmere

drugih in za njegove obveznosti, saj se pogostokrat skrivajo za navidezno udobnostjo obupne razmere. Pa tudi, če temu ni tako, se mi zdi, da se ne izplača začeti pri malih socialnih krivicah.

Če bi vpeljali celibat za dobro situirane učiteljice za sedaj in za bodoče, če bi torej veljal celibat za individualne prilike, bi se prav lahko zgodilo, da bi to ne zadelo tistih, za katere bi bilo potrebno. Tisti, ki ne služijo iz resnične potrebe, imajo le prepogosto dobre zveze, ki jih bodo že obvarovale vsega hudega. Prav verjetno je, da bi bile najprej in najbolj zadete tiste družine, ki bi bile takih dobrot najmanj potrebne, ki bi bile brez plače žene in matere resno ogrožene, posebno še, ker je prav verjetno, da bi potem tudi take primere začeli izrabljati nepoklicani činitelji. Splošen celibat učiteljic za sedaj in za bodoče je čisto nemogoče in moramo učiteljice tako zahtevno enodušno enkrat za vselej zavrniti. V našem interesu pa je, da smo tudi proti celibatu po individualnih prilikah vsaj dotlej, dokler resnično ne bo nikjer v državi nobenega mesta za inteligenčni naraščaj.

Milica Stupanova

Vprašanje stanovanjskih najemnin v Ljubliani in okolici

Društvo stanovanjskih najemnikov za dravsko banovino v Ljubliani poroča svojim članom, da finančni zakon za leto 1933/34, kakor je izvedelo pri ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje, ne bo vseboval pooblastil banovinom za ureditev stanovanjskih najemnin, pač pa se namerava tako pooblastilo za zakon o decentralizaciji državne uprave.

Glede na članek »Društva hišnih posest-

nikov za Slovenijo« v Ljubliani pod naslovom »Kaj je resnica« v njih glasilo »Moj dom« št. 1. z dne 15. febr. 1933. odgovarja »Društvo stanovanjskih najemnikov« naslednje:

a) Po uradnih podatkih davčne uprave za mesto Ljubliana je res zaznamovati pri nekaterih stanovanjih padec najemnin iz leta 1931. na 1932.; toda razlika najemnin je pri primerljavi obeh let pri večini hiš v Ljubliani velika in sicer znaša povprečno:

v letu 1931.:	v starih hišah:	v letu 1932.:
za 1 sobno stanovanje od	600—6.000 Din in od	1.044—7.200 Din
za 2 sobno stanovanje od	1.600—14.400 Din in od	1.860—15.930 Din
za 3 sobno stanovanje od	4.200—18.400 Din in od	4.800—20.400 Din
za 4 sobno stanovanje od	10.256—24.000 Din in od	10.619—24.000 Din

v letu 1931.:	v novih hišah:	v letu 1932.:
za 1 sobno stanovanje od	960—8.100 Din in od	2.400—8.100 Din
za 2 sobno stanovanje od	6.000—11.000 Din in od	6.600—16.200 Din
za 3 sobno stanovanje od	6.600—24.000 Din in od	9.600—22.800 Din
za 4 sobno stanovanje od	12.960—32.400 Din in od	13.900—27.600 Din

Iz tega se vidi, da je ostala najemnina enaka, oziroma deloma padla samo pri večsobnih stanovanjih, ki jih hišni lastniki niso mogli oddati, ker jih stanovanjski najemniki ne moreje plačevati.

v letu 1931.:	v starih hišah:	v letu 1932.:
za 1 sobno stanovanje od	600—2.400 Din in od	600—3.600 Din
za 2 sobno stanovanje od	1.200—4.800 Din in od	1.200—5.400 Din
za 3 sobno stanovanje od	2.100—9.600 Din in od	3.600—12.000 Din
za 4 sobno stanovanje od	9.000—16.200 Din in od	9.600—14.400 Din

v letu 1931.:	v novih hišah:	v letu 1932.:
za 1 sobno stanovanje od	1.200—3.600 Din in od	1.500—3.600 Din
za 2 sobno stanovanje od	3.000—5.400 Din in od	3.600—6.600 Din
za 3 sobno stanovanje od	4.800—12.000 Din in od	4.800—12.000 Din
za 4 sobno stanovanje od	9.600—16.500 Din in od	10.800—14.400 Din

Društvo sporoča obenem ljubljanskim stanovanjskim najemnikom, da bodo nabirali člane osebno akviziterji, ki bodo prihajali z našimi legitimacijami k posameznikom na

dom. Vabimo vse stanovanjske najemnike, da v čim večjem številu pristopijo k našemu društvu. Akviziterji se bodo zglasili pri najemnikih po 1. aprilu.

Jože Zupančič:

V dolini divjega potoka

Z izleta po Kočevskem.

Razbeljeno poletno sonce se je vsrkavalo v bel trak, ki veže pisane pokrajine med Zasavjem, Temeniško dolino in Pokrčjem — tako menda nekako se imenuje vabljiva dolina okrog izvira Krke in nadalje Zužemberka, Dolenjskih Toplic, Novega mesta in naprej proti Brežicam. Podil sem svojega železnega konjiča v klance in ga zaviral navzdol, pa sem dospel v Dolenjske Toplice, kjer me je čakala prijateljska družina brezskrbnih tabornikov. Cvrli smo se na doljenjskem soncu in stikali za vabljivimi slikami okoliša... Zvečer pa smo družno posedli z našimi novimi prijatelji na čelu z marljivim domačim šol. upraviteljem tov. Gregorcem, ki nas je vpeljal v vse zanimivosti svojega službenega paradiza. Dolenjske Toplice... hm, vsakdo bi menil, da leži ta čarobni kraj v osrčju krajev s slovensko govornico. Gotovo pa se začudite, ko zveste, da so že prve sosednje šole, oddaljene le nekaj pičlih kilometrov — tujejezične, nemške, kočevarske.

— »Le z nami! Voz je pripravljen!« ...

Kolesa se kotlajo, pred nami se vrtili zanimiv pokrajinski film. Smo pod gozdnatim Rogom, gorskim hrbtom, ki se razprostira še po kočevskem svetu. Uvodoma moram povedati, da nemški jezikovni otok ni vsidran le v kočevskem okraju, kakor mnogi to menijo. Ozemlje kočevskega sveta se nahaja tudi v sosednjih okrajih. Pri rokah imam statistiko ljudskega štetja iz leta 1910. Z ozirom na to, da so izvedla tedanja avstrijska oblastva ljudska štetja tendenciozno v vseh pogledih

in povsod, zato mi ni treba posebej poudarjati, da navedene številke, čeprav uradne, niso zanesljive.

Statistika Kočevjarjev.

Sodni okraj:	občin:	naselij:
Kočevje	23	118
Črnomelj-Metlika	6	15
Novo mesto	2	37
Zužemberk	1	3
Ribnica	1	6

L. 1910. so imeli Kočevjarji 33 občin in 179 naselij. Vseh pa je bilo 17.184. Primerjajoč predvojno kočevsko statistiko, je nemški živelj številčno dosledno padel. L. 1880. jih je bilo 19.029, l. 1890. 18.664 (— 365), leta 1900. 18.297 (— 367). Močan vpadek kaže tudi, kakor že povedano, desetletje 1900—1910. — 1113!

Zanimivo primerjavo nazadovanja Kočevjarjev nam kaže ljudsko štetje, ki ga je izvedla jugoslovenska država kmalu po končani svetovni vojni leta 1921. Takrat je štelea nemška jezikovna manjšina skupno 12.568 Kočevjarjev, ki so bili naseljeni po naslednjih sodnih okrajih:

Črnomelj-Metlika: 531 prebivalcev ali 2-26 odstotkov vsega okraja;
Kočevje: 9544 prebivalcev ali 50-80% vsega okraja;
Novo mesto: 1662 prebivalcev ali 6-36% vsega okraja;
Ribnica: 289 prebivalcev ali 2-31% vsega okraja;
Zužemberk: 542 prebivalcev ali 6-17% vsega okraja.

Primerjava statistik predvojnega in povojnega ljudskega štetja kaže zanimivo nazadovanje za — 4016 duš. Za jasnost slike,

bi moral predočiti tudi številke poslednjega, pred leti izvedenega ljudskega štetja. Pa kakor sem se tudi trudil, nisem mogel dobiti točnih virov, da bi prikazal povsem upravičeno pričakovani padec nemškega življa na Kočevskem. Skušal pa bom popraviti današnjo pomanjkljivost ob prvi priliki.

Naša cesta se vije po tipični kraški pokrajini. Je to oni mehki doljenjski kras: zelene livade, lijakaste kotline, vsepovsod pa, kamor seže oko, glodajo mehko travo — beli zajčki... Zajčki?... Ne! Šegavo izoblikovani apnenčevi skladi so to, z belosnežno barvo prelakirani, da ustvarjajo videz zajčkov.

Cesta se prične dvigati, ves čas ji brzi vstric in nasproti zgovorni potok. Divji potok je to. Kakor stopnice se vrste žage v globelasti strugi druga za drugo. Koliko smo jih že našli? Deset... dvanajst in še več... Res: vse divji mora biti ta potok, saj je komaj ped širok, pa ti nenehoma poganja orjaška kolesa, ki ne utihnejo v dobrih, rodovitnih letinah niti ponoči.

Kriza pa je zašla tudi v skrito domačijo Divjega potoka, da nekatere žage molče kakor v težkem snu.

— »Kje pa smo?« se začudeno vprašaj, ko čitaš med potjo na hišah poslovnih ljudi za slovensko oko neobičajna imena. Napisne table predstavljajo imena stanovalcev: Wrinskelle, Schauer, Petschauer, Matzelle, Hönigsmann... Še bolj te zbode v oči, da so zabeleženi poklici dvojezično. V groteskno majhni kajžici je nastanjena šivilja, pa ima velik napis: »Näherin«.

Radovedni hitimo po navkreber speljani cesti. Ne ustavljamo se niti pri tradicionalnih postajališčih. Še celo mimo gostilne vabljivega štacijona »Beim Gasthaus zum Bika-

Splošne vesti

SEJA GLAVNEGA ODBORA JUGOSLOVENSKEGA UČITELJ. UDRUŽENJA bo 20. in 21. aprila 1933. v domu Jugoslovenskega učiteljskega združenja v Beogradu. Začetek ob 9. uri.

Dnevni red:

1. Poročila predsednika glavnega odbora.
2. Poročila predsednikov banovinskih sekcij o delu sekcijevih uprav.
3. Sestava resolucije.
4. Izpremembe in dopolnitve v pravilih.
5. Predlogi in vprašanja.

— Občni zbor Učiteljskega doma v Ljubljani bo 25. marca 1933. v sobi odsekov JUU Francišanska ulica 6. Začetek ob 8. uri. — Vabimo k obilni udeležbi. — Odbor.

— Poziv upraviteljem kmetsko - nadaljevalnih šol! Kralj. banska uprava zahteva nujno predložitev obračunskega akta o delovnem občestvu iz l. 1931., ki kroži sedaj v svrhu predložitve obračunskih prilog po šolah. Sedanjim imetnik naj akt z vsemi prilogami takoj vrne šolskemu upravitelju na Teharjah pri Celju. — Jos. Gosak.

— Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev, ki ima svojo društveno pisarno v Ljubljani, Križevniška ulica 5/II, je na ponovno izraženo željo članstva, da bi se mu omogočilo tudi zdravljenje in popravilo zob, česar pravilnik bolniškega sklada doslej še ni predvideval, po temeljitem preudarku odločilo, da omogoči svojim članom tudi te vrste zdravljenje. Društveni odbor je v okviru bolniškega sklada izdelal pravilnik odseka za zobozdravniška dela, ki omogoča članstvu v teh težkih časih, da si s pomočjo sklada preskrbi brez ogroženja lastnega gospodarskega ravnoevsa zobozdravniško pomoč pri prvovrstni izvršitvi dentističnih del. Podporno društvo si je svesto, da prevzema z ustanovitvijo tega odseka v interesu svojega članstva le veliko poslovno breme. Odsek za zobozdravniška dela bo pričel z delovanjem s 1. junijem 1933., če se bo priglasilo zadostno število interesentov.

— Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev. Tretji redni občni zbor »Podporna društva držav. in banovinskih uslužbencev«, ki se je vršil v nabito polni dvorani pri Mraku dne 4. marca t. l., je otvoril predsednik g. Dolžan, ki je po kratkem predsedniškem nagovoru podal besedo tajniku društva g. Markiču. Iz tajniškega poročila posnemamo, da se društvo živahno razvija in da število rednega članstva stalno raste. Taško ima društvo v pogrebnem skladu 1160 rednih in 117 izrednih članov in članic. Stanje članstva bolniškega sklada pa izkazuje 939 oseb. Odbor je imel v poslovnem letu 19 se člani boln. sklada imajo po določilih tostvarnega pravilnika poleg brezplačne dobave zdravil in brezplačnega zdravljenja pri skladovih zdravnikih tudi razne druge ugodnosti, ker vzdržuje društvo z raznimi zdravstvenimi zavodi poslovne zveze. Pri banski upravi je predsednik društva v posameznih primerih dosegel za člane društva znatno znižanje oskrbnih v zdravilišču na Golniku. Tudi Higijenski zavod nudi društvu popust kakor drugim bolniškim blagajnam. Iz poročila blagajnika g. Bischofa posnemamo, da znaša društvena imovina 224 tisoč dinarjev. V preteklem letu je društvo izplačalo za zdravila in zdravnike 123.000 Din, za posmrtnine 16.500 Din, za razne podpore 10.500 Din. Imovina je narasla za 72.000 Din. — V imenu nadzorstvenega odbora je gosp. Česnik predlagal razrešitev z zahvalo, ki jo je občni zbor sprejel. — Pri volitvah je šlo za novo zasedbo dveh mest v upravnem in dveh mest v nadzorstvenem odboru. Na vsa štiri mesta so bili izvoljeni dosedanjí funkcio-

birt«, koder imajo v podzemskih kletah hlajeno pivo, se ne ustavimo...

• Konjički se junaško upirajo v bregovito cesto.

Hi-hot, konjički!...

Pa smo v Črmošnjicah, središču kočevskega sveta v novomeškem srezu. Ob cesti stoji šola. Prijazno nam odzdravljaj iz senčne ute gospod, ki so ga izletniki zmotili prav v trenutku, ko je zavijal svojemu nasprotniku vrat... Na šahovski deski — namreč...

Prenehata oba šahista z bojem na kvadratu, črnobeli deski in se nam kot domačin tov. Josip Serbec priklopi v družbo ter nas uvaja v domače zanimivosti...

Črmošnjška šola je trorzrednica in šteje 143 otrok. Novomeški srez šteje 7 manjšinskih šol z nemškim učnim jezikom. Razen Črmošnjic so to še Uršna sela, Rožni dol, Laze, Stale, Poljane in Podstenica. To je pa le del manjšinskega šolstva v kočevskem svetu, kjer je sedem manjšinskih šol. Zadnje čase so mnogi naši nacionalni krogi načeli vprašanje, ali je upravičeno tako številno manjšinsko šolstvo. Na lanskoletni veliki skupščini CMD v Slov. Bistrici, kjer smo obravnavali vprašanje našega in tujega manjšinskega šolstva, nam je generalni tajnik šolske družbe g. ing. Mačkovšek s številnimi dokazali, da pride procentualno pri nas več razredov na sto nemških kakor pa na sto slovenskih — jugoslovenskih otrok. Tako razmerje je gotovo nezdravo, škoduje pravilnemu usmerjenju narodnega šolstva in je v stalno sporditko nam vsem, zlasti v nacionalnem pogledu. Kdor stalno in točno zasleduje pokret v naši stanovski organizaciji, je opazil med drugimi poročili, da sta dve društvi JUU razmotrivali prav pred dnevi poglavje manjšinskega šolstva v naši banovini. In ne z odobravanjem. V tej zadevi bomo

ZEMLJEPIS IN ZGODOVINA

za III. in IV. razred osnovnih šol

od J. Polaka

stane samo 9 Din, odnosno 10 Din, a vam zelo olajša pouk, ker vam ni treba snovi narekovati, si otroci s tem ne kvirajo pisave in ne pravopisa ter pridobite na času. Naročite takoj vse štiri knjižice za 38 Din, odnosno one, ki jih potrebujete za sebe ali učence

v knjigarni

Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri podružnici v Mariboru

narji. — V ostalem je bil sprejet sklep, da se vsem novim članom, ki pristopijo k društvu (članstvo se sprejema le do 45. leta starosti) do 31. maja letos, zniža pristopnina na 40 Din (sicer znaša ta pristopnina od 50 do 300 Din). Občni zbor je potekel v najlepši slogi.

— »Gospodinja« je strokovno glasilo »Zveze gospodinj« in izhaja že drugo leto. List ima glavni namen, da izobrazuje gospodinj in njihovemu poklicu, ki vsekakor ni lažji kot drugi saj gospodinja je oni faktor, ki mora v današnjih težkih časih najti pot celici človeštva to je družini, od katere je odvisna vsa človeška zajednica — država. Namen tega lista je, da deluje za povzdigo osebnih, gospodarskih, socialnih in kulturnih koristi gospodinj. V vsaki številki so strokovni članki o delu. Dalje so sami poučni in praktični članki, ki so razdeljeni v sledeče rubrike: Zdravstvo — Stanovanje — Gospodinjstvo — Vrt — Tehnika — Kuhinja — Jedilniki. — »Gospodinja« stremi, da dvigne našo gospodinj, meščansko in kmetstvo, in ji nudi le koristi. V »Društvenih vesteh« prinaša poročila o delu in gibanju naših gospodinj, o sestankih in ekskurzijah. — List priporočamo našim tovarišicam posebno onim, ki delujejo v gospodinjstvo - nadaljevalnih šolah.

Ce žaja te in glad mori, a skopo v žepu ti zveni, za mal denar postregel rad ti »Daj-Damov« bo avtomat.

— Solski oder. Na razna vprašanja, kje se dobi ta ali ona svojih igrice, javljam nastopno: Vsi izvodi igre »Oporoka kralja Matjaža« in »Gospod in sv. Peter« so že pošli. »Grudico« je založil Glavni odbor Podmladka v Beogradu. Pač pa sem igra precej predelal, da je veliko obsežnejša ter ima sedaj tudi več pevskih točk. Dobi se pri meni v strojepisnem izvodu. »Solo v nebesih« ima v zalogi Učiteljski dom v Mariboru. Kdor želi igro v predelani in širši obliki, naj se obrne name. V strojepisnem izvodu morem postrežiti z igro »Palčki zidajo« in »Miklavž štev. 2«. Zadnja je primerna za večje družabne večere (državnih nameščencev). — Zolnir Oskar, Maribor, Franciščanska ulica 21.

moral pri kmalu na jasnost in stopiti po potrebi v stik tudi z drugimi organizacijami, ki so interesirane na pravični rešitvi manjšinsko-šolskega vprašanja.

Na naše rojake tam doli ob Soči in one tam gori v Podjurski dolini sem mislil, ko sem se šetal sredi črmošnjških zanimivosti. Društveni prapor morda kakega dekliskega, da, celo verskega krožka je bil to, ki je bil shranjen v držicah cerkvenih klopi. Sveč črn žalni trak se je vil ob zastavi z napisom: »Ruhe sanft, teure Mitschwester...«

Ob vhodu v cerkev, na zidu, je bilo pritrjeno vabilo za pristop h književni družbi. Gledam: Vodnikova družba? Ne!... Mohorjeva družba? — Tudi ne!... — V nemškem jeziku natisnjeno vabilo za pristop k »St. Josef Bücherbruderschaft«, ki izdaja letno po 6 nemških knjig.

Kako je pel znameniti Šiškar Vodnikov Tine? Ali ne tako:

— Od nekdanj prebiva tukaj naš rod. Če ve kdo za druž'ga, pove naj od kod. Pa to ne velja samo za nas, ki bivamo v svobodni Jugoslaviji. Tudi Korošci in Primorci so na svojih domačijah že — »od nekdanj...«, pa mora njih pesem in še celo njih govornica molčati. Po Kočevskem pa slišiš čisto po znani melodiji razvpite nemške himne »Die Wacht am Rhein«... naslednjo popevko:

Vom Rinza Fluss bis Kulpa Strand Hoch lebe: Das Gottscheer Land...

Naši Kočevci pa so še le nedavno praznovali šeststo letnico, od kar so prišli njihovi predniki v naše kraje in postali naši

Osebnne zadeve

PREVEDENI SO UČITELJI (ICE):

v IX. skupino:

Amon Viktorija iz Suhorja; Sreš Josipina iz Tišine; Hafner Karolina iz Kamne gorice; Perpar Vekoslav iz Kostrivnice; Raybar Hinko iz Srednje Bistrice.

v VIII. skupino:

Vuk Karolina iz Sv. Lovrenca; Dolene Ljuboslava iz Smarij; Martinčič Matilda od Sv. Duha.

v VII. skupino:

Solar Franc iz Loč; Supančič Martina iz Most; Grašič Franc iz Išče vasi; Šega Franjo iz Gomilskega; Rihar Franja iz Horjula; Porekar Vlado iz Ljutomer; Grossman Ida in Verčkovnik Ivana iz Št. Ilja v Slov. goricah; Pečnik Ivan iz Radeč; Grundner Viljem iz Radovljice; Solar Elizabeta iz Poljčan; Senčar Marija iz Stranic; Godiel Pavla iz Petrovč; Jugovič Marija iz Velenja; Černe Al. iz Borovca; Dereani Vida iz Dol. Nemške vasi; Rott Angela iz Rečice; Kokotec Janjo iz Dobropolja; Komar Radoslav iz Ptuja; Komar Ljudevit iz Ponikve; Bolhar Vera iz Celja; Rustja Jožica iz Kočevja; Jezovšek Marija iz Maribora; Tomažič Angela iz Maribora; Golob Ivan iz Kamnika; Schitnik Marija iz Jesenic; Lahajner Nikola iz Kočevja; Galob Rudolf iz Mežice; Bevc Franc iz Št. Vida; Zupanek Pavla iz Nove cerkve; Ravnikar Vinko iz Št. Gotharda; Rupret Vinko iz Smednika; Razpotnik Franjo iz Griž; Čeh Marija iz Male Nedelje; Fakin Nada iz Smarija; Unverdorben Josip iz Zreč; Kokalj Janko iz Poljan; Kumelj Vera iz Ljubljane; Golob Ruža iz Vuzenice; Kramar Justina iz Golega; Prelog Janko iz Male Nedelje; Piano Mara iz Smartna; Plehan Franja iz Smartnega; Madon Olga iz Trbovelj; Merlak Valentina iz Horjula; Predan Franja iz Majšperga; Mušič Marija iz Ljubljane; Sturm Erna iz Ljubljane; Pive Maks iz Zalca; Franc Ernest iz Studencev; Vunderl Matej iz Cvena; Zupančič Fran iz Vel. Gabra; Zeilhofer Alfonz iz Limbuša; Stojkovič Hedvika iz Kropce; Skok Gabrijela iz Zič; Sadar Angela iz Celja; Trampuž Marija iz Ljubljane; Beg Pavla iz Trbovelj-Vod; Brus Marija iz Sevnice; Jenko Vincenc iz Negove; Adamič Marija iz Toplice; Adamič Arnošt iz Toplice; Toni Justina iz Homeca; Binder Ljudmila iz Dol. Bistrice; Pirjevec Andrej iz Loč; Poje Ljudevit iz Saffarskega; Porenta Antonija iz Predoselj; Predan Rudolf iz Rog. Slatine; Trošt Franc iz D. M. v Polju; Blagojevič Bogoljub iz Velenja; Rihter Ivan iz Štrigove; Razinger Valentin iz Gorij; Hitzl Ana iz Ljubljane; Vertačnik Vid iz Vojnika; Perhavec Vladimir iz Tržiča; Štrubelj Jože iz Černomlja; Štrbenk Ana iz Črnomlja; Merhar Marija iz Zužemberka; Menard Ana iz Žirov; Mlakar Julija iz Trbojn; Stoviček Svatopluk iz Ljubljane; Pogačnik Janko iz Celja; Pavlin Antonija iz Tržiča; Miklavžič Antonija iz Studenca-Iga; Rabič Alojzij iz Jesenic; Kristan Srečko iz Leš; Krišče Anton iz Starega loga; Roš Fr. iz Celja; Kobentar Anton iz Radovljice; Kastelic Ema iz Tržiča; Omahen Josipina iz Beltincev; Črnko Draže iz Jarenine; Čuček Marija iz Nove cerkve; Klemenčič Vlado iz Vel. Nedelje; Kržišnik Cecilija iz Žirov.

La bene za moze in ta otroka —

Tempo čviti na otroka.

LJUBLJANA Za gotovino: MARIBOR
Gledališka 4 Selenburgova 4 Slovenska 18

sodeželani Z vso slovestnostjo so takrat obhajali pomembni jubilej. Gotovo je bil to svetel dokaz naše pomirljivosti, saj so se kočevskih slavnosti udeležili ne samo Nemci iz Rajha in vseh ostalih nemških pokrajin, temveč so bili na slavnih skupno z našina prebivalstvom tudi predstavniki naše kraljevine. V dokaz: pred oblastvi smo vsi državljani enaki!

— »Pripeljite ob prvi priliki naš Ekskurzijski odsek JUU v naše kraje!« nas je vabil prijazni črmošnjški Cicerone. »Oblezli bomo ves okoliš, še na Gače pojdemo, ki se naš kočevski Triglav in pradomovina kočevskih naselnicov. Do Mirne gore, koder je koča črnomeljske SPD, pa je le dve uri od nas. Na gotovo svidenje!«, nam je vzklikal vrli črmošnjški šolski upravitelj, ko nas je spremil prav do sosednjega kraja, do domačije g. Matzelleta, tamkajšnjega župana in predsednika kr. šol. odbora, koder smo se v številni družbi razhajali.

Solnce se je že spuščalo za oddaljeno Ribniško goro, Divji potok je kakor užaljen, godrnjal na cesto, ki teče poleg njega menda za nadzorstvo, ko se spuščata v dolino proti topliškim poljem. Kljub počitniški vročini smo začutili hladne dihe s korita Divjega potoka, ko so nas Gašperjevi konjički cijazili v diru proti domu. In je menil eden naših, ko smo imeli spet štirinajst kilometrov dolgo pot iz Črmošnjic za sabo: »Le med našimi tovariši najde idealista, ki hodi tako daleč vežbat svoj goslaški zbor,« kakor to dela tov. Šerbec, ki poučuje topliški sokolski orkester...»

Prve zvezde so zagorele na nebu, preko polj je plavala fantovska pesem. Bili smo — doma.

Učiteljski pravnik

—š Moji prejemki je tablica, ki stane 50 par. Prvič je bila izdana ta tablica za šolsko leto 1931/32. in je bila priložena »Ročnemu katalogu« za isto leto. Ta tablica je vsebovala le opozorilo na dospelost period. poviškov. Tablica »Moji prejemki« za šol. leto 1932/33. pa ima — izpolnjena — opozorilo za period. povišek in za pravico do višje položajne skupine. — Mnogokrat smo opozarjali tovariše (tovarišice) v tej rubriki, kdaj se dobi pravica do napredovanja v položaju, pojasnjevali to v odgovorih na vprašanja, kdaj sme kdo prositi za višjo položajno skupino. »Ročni katalog« točno opisuje na strani 58, kaj se šteje v rok § 49. ur. zakona, a dobe se še posamezniki — redki sicer —, ki so se izognili nakupu pripomočkov, t. j. »Roč. kataloga«, »Mojih prejemkov« in so prezrli naša opozorila glede napredovanj, pozive šol. oblasti leta 1931., naj vložijo prošnje ter se ravnali glede napredovanja v polož. skupinah še po predpisih urad. zak. iz leta 1923. in razvrstili uredbi z dne 31. X. 1923., ki predvideva za napredovanje 8, 14 in 20 let službe. — Med onimi »redkimi« so taki, ki so napredovali po prejšnjem zakonu že l. 1925., 1926. in 1927. in bi gotovo že uživali višji položaj po novem urad. zakonu, če bi bili vložili prošnje prej, t. j. na splošne pozive. Sklepamo, da ti »redki« ne žive v težkem položaju, sicer bi se bolj zanimali za svoje pravice. Radovedni smo, če so si ti »redki« omislili »Ročni katalog« in tablico »Moji prejemki« ter ali se vodi na dotičnih šolah »Pregled dospelosti poviškov«.

—š Poročila na oblasti — glej Roč. katalog, stran 31 — prvi odstavek.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Ljubljani. Članstvo ljubljanskega učiteljskega društva, zbrano na svojem rednem zborovanju 18. marca t. l. v Ljubljani, je darovalo za Učiteljski dom 280 dinarjev. S tem je pokazalo, da zna ceniti svoj dom, članstvu in nabiralateljicam ga. Polakovi in njeni hčerki gđ. Veri se najiskrenejše zahvaljuje za dar in trud blagajnik Učit. doma.

Mladinska matica

Z 22. SEJE

1. Sestavi se razpis nagrad za knjigo izrednih publikacij M. M.

2. Na razstavi mladinske knjige za časa velesoja M. M. rada sodeluje, ne more pa sprejeti ponujenega aranžmaja, ki bi bil združen z velikimi stroški.

3. 25% popust na vso zalogo rednih in izrednih publikacij (razen »Miklavževe noči« in »Tesle«) se zaključuje s koncem aprila.

4. Sestavi se okrožnica na sreska društva glede izdajanja rednih publikacij v septembru namesto v juniju.

5. Slikanica za vesele in žalostne čase, ki izide v rednih publikacijah v 4 barvnem tisku, naj se pripravi čimprej za tiskarno.

6. Odslej bodo seje M. M. vsako drugo sredo, in sicer ob 16. namesto ob 17. uri.

Po 20 par oddajamo še zadnje ostanke nekompletnih letnikov. V zalogi so še 5., 6. in 8. števec, II. letnika in 5. številka III. letnika.

Do konca aprila dobite s 25% popustom naslednje knjige:

Kresnice I., II., III., IV., V. (Samo vezani izvodi.)

London: Zgodbe z Južnega morja (pošla zaloga).

Skulj: Sadjarčki.

Seliškar: Rudi.

Kuret: Kako smo delali radio.

Rehar: Začarani krogi.

Rehar: Vijolica Vera.

Erjavec: Pod grajskim jarmom.

Grimm: Mizica, pogrni se!

Ribičič: Miškolin.

Skulj: Vrtaričice.

Bevk: Lukec in njegov škorec.

Deržaj: Življenje hudobne kavke Katke (samo vez.).

Bevk: Lukec išče očeta (samo vez.).

Hafner: Botra z griča (samo vez.).

Ribičič: Mihec in Jakec (pošla vsa zaloga).

Lovrenčič: Tih življenje.

Naš rod I. letnik.

Naš rod II. letnik.

Naš rod III. letnik (pošla vsa zaloga).

Popusta nimajo:

Ribičič: Miklavževa noč.

Dr. Čermelj: Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike.

—mm O knjigi »N. Tesla in razvoj elektrotehnike« je prineslo torkovo »Jutro« obširno oceno. Med drugim piše: ... Prof. dr. Lavo Čermelj, ki je spisal knjigo o sodobnih fizikalnih problemih »Materija in energija«, dalje »Ljudsko astronomijo« in druge naravoslovne spise, je slovensko poučno književnost obogatil z novo knjigo: »Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike«. Pisec je opravil za slovenski kulturni krog to, kar za srbohrvaškega, odnosno za tuji svet inž. Bokšan: pokazal je Nikolo Teslo v vsej njegovi človeški in znanstveni veličini. Njegov spis ima to prednost, da je bil pripravljen za mladino. Čermeljev spis ima potemtakem poljuden značaj in sicer v onem smislu, ki je edino pravilen: da razloži neke probleme in pojave takim, ki že imajo o predmetu minimum znanja in da jih s preprostimi pripomočki pripelje do širših razgledov in globljih pogledov. Zato po njegovi knjigi ne bo segla samo mladina, marveč jo bo s pridom čital tudi odrasel čitatelj, če si hoče osvežiti, odnosno izpolniti znanje o elektriki. Literature te vrste imamo celo Slovenci vedno več. Obenem z monografijo o Tesli je dobil slovenski čitatelj kar kratek uvod v elektrotehniko...

Knjižica je opremljena s številnimi risbami in s portretom N. Tesle na posebni prilogi. Izpolnila je vrzel in bi samo želeli, da bi se med mladino čimbolj razširila. Naj bi si naša mladina vzela za vzgled velikega Ličana, ki onkray oceana služi časti naroda svojega in blagru vsega človeštva.

—mm Šesta številka »Našega roda« se je razposlala v ponedeljek. Sedma številka bo velikončna številka in izide zato že 10. aprila tako, da jo bodo lahko imeli vsi naročniki še pred prazniki. Opozarjamo na to naše cenj. poverjenike.

—mm Nikola Tesla, poudarjanje njegovih iznajdb pri pouku. Ministrstvo prosvete je z odlokom P. br. 51565/32 z dne 2. februarja 1933 priporočilo, da bi se šolska mladina čim bolj seznanila z iznajdbami velikega sina našega naroda Nikole Tesle, ter da bi se pri predavanjih izrecno poudarjala njegova znanstvena dela in izumi.

Dodatno k temu se naslovi opozarjajo, da je izšla v založbi Mladinske matice v Ljubljani (Franciščanska ulica) knjiga dr. Lava Čermelja: »Nikola Tesla«. Knjiga je posvečena mladini, opisuje v poljubni obliki Teslov življenjepisa in tolmači pomen in bistvo njegovih izumov. Delo ima namen vzbuditi v mladini spoštovanje do naših velikih mož in utrditi jugoslovensko samozavest.

Ker se knjiga podrobno peča tudi z bistvom elektrike, električnega toka, indukcije, radiotehnike itd. bo služila pri prirodoslovnem pouku učiteljsstvu in učencem.

Knjiga stane kartonirana 26 Din, vezana 32 Din. Pri naročilu 10 izvodov je 1 izvod brezplačen.

Izvolite na knjigo opozoriti podrejeno učiteljsstvo, učence višjih razredov ter krajevne šolske odbore. — Po pooblastilu bana, načelnik prosvetnega oddelka: Josip Mazj, s. r.

—mm Razpis književnih nagrad. Mladinska matica izda tudi letos v izredni publikaciji knjigo za najmlajše šolske otroke in razpisuje zato nagrado v znesku 2000 Din za najboljšo delo, ki bo obenem zrelo in primerno za tisk.

Po obsegu naj delo ne presega štirih tiskanih pol formatov izrednih Maticinih publikacij. Snov poljubna. Delo je lahko literarno ali slikarsko, pisano v prozi ali v verzih, da je le umetnina primerna za otroke od 6. do 9. leta.

Nagrajeno delo dobi tudi običajni honorar. —

Če pa med dospelimi rokopisi ne bi bil niti eden vreden razpisane nagrade, si pridruže odbor pravico znižati nagrado ali celo odkupiti rokopis — s privoljenjem avtorja seveda — za samo običajni honorar.

Sprejemajo se le tipkani rokopisi poslani po pošti, ki naj bodo opremljeni z geslom. Isto geslo naj nosi tudi zaprta kuverta, ki pa naj vsebuje le geslo in kontrolno številko brez imena in naslova avtorja.

Naslove in imena sporočijo tajništvu Mladinske matice tekmovalci šele po presoji, ki bo objavljena v »Učiteljskem tovarišu«, da se jim vrnejo lahko rokopisi, oziroma izplača nagrada. Radi identifikacije naj navedejo poleg imena in naslova še geslo in kontrolno številko.

Rokopise, sprejema do 15. avgusta t. l. tajništvo Mladinske matice, Ljubljana, Franciščanska ulica 6/I.

Po tem terminu dospeli rokopisi ne pridejo več v poštev.

Gospodarsko izvenšolsko delo učiteljstva

—z Za povzdigo kmetijstva. Na zborovanju sreskega učiteljskega društva v Zužemberku dne 4. marca t. l. je predaval sreski kmetijski referent g. Vrisk o sodelovanju kmetijskih strokovnjakov z učiteljstvom, ki je z narodom v najtesnejši zvezi in dejanske težnje in potrebe najbolj pozna. Zato bo z učiteljstvom v stalnih zvezah ter ga bo ob